

Uitvoeringstoets sector mbo: Verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt - formeel

Datum toetsaanvraag	: 16-10-2023
Intern verspreid	: 17-10-2023
Deadline (verlengd; nieuwe datum 24-11-2023)	: 26-10-2023
Procedure verkorte uitvoeringstoets van toepassing	: Nee
Datum reactie Inspectie van het Onderwijs	: 24-11-2023

• Ten aanzien van nalevingsaspecten

Art. 7.2.4. WEB

Is voor het werkveld de taak van de examencommissies ten aanzien van de keuzedelen (en diplomering; dus beoordeling of er geen overlap is met gevolgde kwalificatie om diploma te kunnen uitgeven) voldoende helder nu dit niet expliciet in de wettekst is opgenomen?

Art 11.1.10 WEB

Hoe worden instellingen geïnformeerd dat de opleidingscode is gewijzigd en wat dat betekent voor de opleiding? Dat moet helder zijn, juist om te voorkomen dat instellingen nieuwe/startende studenten ter onrechte inschrijven op de verouderde opleiding(scode).

• Ten aanzien van uitvoerbaarheidsaspecten

Art. 7.2.4 lid 2 WEB

Het idee is dat keuzedelen vrijer gevolgd kunnen gaan worden. Bij de inspectie komt de taak te liggen om te kijken of de keuzedelen inderdaad 'passend' zijn. Maar wat wordt dan van een instelling verwacht qua uitleg? Is het bijvoorbeeld al akkoord dat het keuzedeel 'passend is qua tijd of logistiek'? De inspectie mist een voldoende uitwerking van het begrip 'passend'. Waar ligt de grens (bij 'overlap')? En hoe moet de inspectie in haar toezicht de door de instelling gemaakte keuzes beoordelen? Dat vereist ook een nadere toelichting m.b.t. de verdeling van verantwoordelijkheden binnen (de organen van) de instelling t.a.v. (het volgen/toestaan van) keuzedelen. Ook ziet de inspectie graag een nadere toelichting op de verhouding tussen (inspanning) instelling en (rechten) student.

Hoe wordt benadeling van studenten voorkomen in geval een examencommissie aan het eind van de opleiding geen diploma wil geven vanwege gevolgde (en anderszins tussen instelling en student afgestemde/onder begeleiding gekozen) keuzedelen? Het meer toelichten van de rol van de examencommissie in dit verband is wenselijk i.v.m. toezicht inspectie.

Ook speelt hierbij de vraag of keuzedelen voor de niet-bekostigde opleiding (van een bekostigde instelling) ook bij het door de instelling verzorgde bekostigde opleidingsaanbod mogen worden gevonden (en andersom). En

wat betekent dat voor de publiek-private geldstromen (en de accountantscontrole)?

Daarnaast is het nu zo dat de keuzedelen bij de start van de opleiding bekend moeten zijn, straks dat deze er moeten zijn op het moment van kiezen. Geeft dit risico's voor misleidende informatie bij studiekeuze (vooral instellingskeuze) door bijvoorbeeld aantrekkelijke keuzedelen die later niet waargemaakt worden? Hoe kan de instelling daarop worden aangesproken? De voorlichting aan de (aspirant-) student is dan immers niet juist.

Art. 7.2.7. WEB

Graag verduidelijking van het begrip 'overige uren'. Wat is het kader/de marge waarbinnen deze uren moeten plaatsvinden en hoe ziet de verantwoording door het bevoegd gezag bij de invulling onderwijsprogramma er precies uit? Graag duidelijk over zijn i.v.m. toepassing veld en toezicht inspectie.

De inspectie vraagt zich af of het voor niveau 2 en entree wenselijk is om een toename te hebben van overige uren (voor een 1 jarige basisberoepsopleiding een stijging van 50 naar 250 uur Overig). Ook al zijn overige uren ook onder begeleiding (en voldoen ze aan de wettelijke norm) kan de inspectie optreden als met de gekozen invulling de kwaliteit van de opleiding voor (juist) deze groep studenten wordt ondermijnd?

Art. 11.1.5 WEB

Hier staat 'het bevoegd gezag van een niet uit 's Rijks kas bekostigde instelling zorgt ervoor dat de keuzedelen die worden aangeboden, passen bij de kwalificaties van de erkende of bekostigde beroepsopleidingen die het bevoegd gezag verzorgt'

M.b.t. het toezicht ook graag hier nadere uitleg over aanbod (certificaten) van keuzedelen. Zie ook de opmerkingen bij art. 7.2.4. WEB: over hoe het aanbod van keuzedelen in de door de instelling aangeboden bekostigde opleiding zich verhoudt tot het aanbod in de onbekostigde opleiding.

Art. 11.1.8. lid 2 sub b WEB

Wie bepaalt wat er nodig is uit 'oogpunt van kwaliteitsbewaking' en welke rol speelt de inspectie daarbij? De inspectie wenst daarover duidelijkheid, ook i.v.m. bevoegdheden WOT, omdat de inspectie op dit moment uitdrukkelijk genoemd staat in o.a. art. 1.4.1. lid 3 sub b WEB en art. 6.4.4. WEB. Die vervallen.

Art. 11.1.12 WEB

Onduidelijk is wat de sanctie/het gevolg is van het niet voldoen aan de eis van volledige uitvoering van de opleiding in het domein (en de inspectie constateert dit). Wat betekent dit voor de waarde van het gevolgde onderdeel (in het licht van art. 11.2. WEB) en wat betekent dat voor de waarde van het (behaalde/te behalen) certificaat voor dat onderdeel?

- **Ten aanzien van uitvoerbaarheidsaspecten specifiek m.b.t. capaciteit**

Art. 7.2.4. WEB

*Vraag is of inspectie m.b.t. toezicht nieuwe invulling keuzedelen voldoende capaciteit heeft t.a.v. de wijze waarop toezicht dient te worden gehouden. Dit vraagt nog nadere afstemming o.b.v. definitieve wetswijziging.

Art. 11.1.12 WEB

Hoe ziet de wetgever de in het tweede lid genoemde 'uitvoering'? Wat betekent dit precies? Is 'aanbieden' niet een beter woord? Toezicht hierop door de inspectie vergt analyse van in welke domeinen per instelling naast certificaten ook mbo-diploma's worden uitgegeven en bij welke niet. Binnen de huidige formatie is dat niet uitvoerbaar.

Ten aanzien van rechtmatigheidsaspecten

Algemeen

Verplaatsing van de artikelen m.b.t. erkenning niet-bekostigde opleidingen naar hoofdstuk 11 maakt de WEB niet makkelijker leesbaar, nu de bepalingen m.b.t. erkenning educatie (hoofdstuk 1.4a WEB) en exameninstellingen (hoofdstuk 1.6) niet verplaatst worden. Wat min of meer bij elkaar hoort, staat straks niet meer bij elkaar in de wet. Op welke termijn is verdere aanpassing van de WEB te verwachten?

Art. 11.1.8 WEB

De inspectie acht het wenselijk dat een waarschuwing m.b.t. examinering (art. 6.1.5b en 6.2.3b WEB) ook een rol kan spelen bij de vraag of wel/niet een erkenning voor onbepaalde tijd wordt verleend (vergelijkbaar met het tweede lid onder b).

Art. 11.1.13 lid 2 WEB

Graag de strekking van deze bepaling nader verduidelijken, o.a. relatie tot (inhoud van) het onderwijsprogramma.

Art. 11.1.14 WEB

Graag positie van dit artikel ten opzichte van de artikelen genoemd in 11.1.2 WEB verduidelijken

Art. 11.1.23 WEB

Art. 11.1.23 lid 1 en lid 4 WEB veronderstellen een waarschuwing voor de situatie genoemd onder 11.1.21 lid 1 onder d WEB. Is dit zo bedoeld? Art. 11.1.23 lid 1 WEB veronderstelt een waarschuwing voor de situatie genoemd onder 11.1.21 lid 1 onder e, maar die situatie is verder in het artikel niet nader uitgewerkt. Klopt de opzet van dit wetsartikel?

Artikel 12.2.6 WEB

De naam van één specifieke instelling opnemen in de wet is onwenselijk. De instelling kan dan niet meer van naam veranderen. Kan dit niet vanuit de inhoud/uitzondering worden omschreven? Ook wordt hiermee de

mogelijkheid afgesloten dat een andere partij via dezelfde constructie dit certificaat kan aanbieden. Leidt dit niet tot een oneerlijke markt? En wat betekent dit voor verschillende (nieuwe) instellingen die stappen in de markt van certificaten voor werkenden (waarnaar vraag is)? Hebben zij nog bestaansrecht?

- **Eventueel overig commentaar**

De inspectie ervaart de huidige regeling m.b.t. invulling onderwijstijd niet als beknellend. Leidt de met dit wetsvoorstel meer geboden ruimte niet tot (ten onrechte) kostenbesparing en afbreuk aan de kwaliteit van het onderwijs/onderwijstijd? Dit risico is mogelijk groter bij niet bekostigd onderwijs vanwege een ander verdienmodel dan bekostigd onderwijs. Kan bij doorvoering van deze wijziging in ieder geval geëvalueerd worden wat deze nieuwe invulling van onderwijstijd doet met de kwaliteit van het onderwijs/opleiding?

Idem m.b.t. verkorte opleidingen. Volgens de inspectie valt het mee met de genoemde onnodige drempels. Onnodige versnelling kan afbreuk doen aan de kwaliteit van het onderwijs en de uiteindelijke beroepsbeoefenaar.

De inspectie herkent niet de in de toelichting geschetste problemen rond intrekking van diploma-erkenning als een instelling tijdelijk geen studenten op de betreffende opleiding heeft ingeschreven staan. Voor intrekking is op dit moment nl. daarnaast ook een kwaliteitsrisico vereist.

Helderheid/herhaling van het systeem dat geldt voor bekostigde instellingen die niet-bekostigde opleidingen gaan aanbieden zou fijn zijn. In welke situaties moet een bekostigde instelling een erkenning voor een niet-bekostigde opleiding gaan aanvragen?

Art. 7.2.7. WEB

Opvallend is dat het aantal bpv-uren afneemt (voor niveau 3 is het aantal bpv-uren zelfs evenveel als overige uren), terwijl het kenmerk van het mbo juist is om in en met de praktijk te leren. Hoe verhouden 'overige uren' en 'praktijkervaring' zich tot elkaar en tot het doel van het mbo-onderwijs?

Vraag is ook waarom niet de escape wordt behouden van de afwijkingsmogelijkheid van de urennorm (ook al wordt er weinig gebruik van gemaakt, wat logisch is voor een afwijkingsmogelijkheid)? Kan dat nader worden toegelicht? De inspectie ziet juist dat als wordt afgeweken van de urennorm daaraan een zorgvuldige afweging ten grondslag ligt. Wat is dan de precieze reden voor het schrappen van deze mogelijkheid, los van feit dat er met wijziging onderwijstijd meer ruimte/flexibiliteit wordt gecreëerd voor andere onderwijsactiviteiten dan bot en bpv?

Art. 11.1.2 WEB (lid 1 sub c m.b.t. art. 7.4.8. lid 4 WEB):

Een studentenstatuut is met dit wetsvoorstel niet meer expliciet voorgeschreven voor niet-bekostigde instellingen/opleidingen. Gecombineerd

met het vervallen van de onderwijsovereenkomst per 1-8 jl. (ook voor nbi's) en de bepalingen die daarin moesten worden opgenomen vraagt de inspectie zich af of de rechten van nbi-studenten voldoende geborgd zijn/blijven (en of het een bewuste keuze van de wetgever is daarover minder te bepalen en waarom?)? Vanuit de praktijk betwijfelt de inspectie of die ontwikkeling wenselijk is, gelet op de positie/bescherming van nbi-studenten.

Art. 11.1.2 lid 2 WEB

Een vergelijkbare bepaling ontbreekt als het gaat om een (eerste) aanvraag die steeds wordt afgewezen vanwege het ontbreken van bepaalde (kwaliteits)aspecten in de (aanvraag van de) aan te bieden beroepsopleiding. De inspectie acht het wenselijk dat ook voor die situatie expliciet wordt gemaakt dat een nieuwe aanvraag ook in dat geval alleen wordt verleend indien aantoonbaar verbeteringen zijn aangebracht.

Art. 11.1.21 lid 3 en 11.1.10 WEB

*Bij van rechtswege overgang naar erkenning van de nieuwe opleidingscode blijft sanctietraject behouden. Bij bestuursoverdracht en (instellings)fusies is ook wel eens onduidelijk wat dat betekent voor een sanctietraject (op opleidingsniveau). Kan ook dat worden verduidelijkt?

Art. 11.2.12 WEB

Er wordt uitgegaan van kwaliteitsrisico's als instellingen geen diploma's uitreiken. Deze relatie ziet de inspectie niet in het toezicht. Dit deel van het wetsvoorstel staat haaks op het beleid van leven lang ontwikkelen (LLO). Juist voor LLO zijn (niet bekostigde) instellingen in de markt gesproken en zijn ze delen van een opleiding gaan aanbieden, passend bij de arbeidssituatie. Daar wordt nu afbreuk aan gedaan.

'MvT paragraaf 5.1.:

We begrijpen dat in lijn met LLO de mogelijkheden toenemen om met een afsluiting anders dan een diploma te voorzien in de scholingsbehoefte van werkenden, werkzoekenden en werkgevers. Hiermee ontstaat echter wel het risico dat het aantal studenten dat zonder startkwalificatie uitstroomt toeneemt. Dat levert op termijn mogelijk een maatschappelijk dilemma op, zeker als de gevolgde (deel van een) opleiding niet meer aansluit op de arbeidsmarkt.

In aansluiting hierop wijst de inspectie op een mogelijk verband tussen het (straks toenemend?) aanbieden van onderdelen van opleidingen en het systeem NLQF. Mogelijk gaat dit ten koste van de volledige uitvoering van beroepsopleidingen.'

Opmerkingen die eerder zijn gemaakt maar nog niet zijn meegenomen in de verwerking:

- Artikel I onderdeel N: De nummering klopt niet, de laatste 3 en 4 moeten denken wij 2 en 3 zijn. (NB in eerdere reactie heeft OCW aangegeven dat de nummering inderdaad aangepast moet worden, in voorliggende versie lijkt dit echter per abuis niet gebeurd te zijn)
- Blz. 56 Toelichting op Onderdeel DD. In de tweede zin wordt verwezen naar het nieuwe derde lid, dit moet, denken wij, het nieuwe vijfde lid zijn?

(NB in eerdere reactie heeft OCW aangegeven dat de nummering inderdaad aangepast moet worden, in voorliggende versie lijkt dit echter per abuis niet gebeurd te zijn)